

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

ATVEJO ANALIZĖ - TAS® 37 Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ATVEJO ANALIZĖ – 37-asis TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“

Įvadas

Daugelis ūkio subjektų turi įsipareigojimų, kuriems būdingas neapibrėžtumas laiko, atsiradimo tikimybės ir vertės atžvilgiu. Naudojami vertinimai ir profesiniai sprendimai, siekiant nustatyti, ar jie turi būti pripažinti įsipareigojimais finansinės būklės ataskaitoje ir kada, ir ar finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte atskleidžiamos informacijos pakanka, kad vartotojams būtų suteikta naudinga informacija.

Šios atvejo analizės tikslas – aptarti įsipareigojimų, kuriems būdingas neapibrėžtumas laiko, atsiradimo tikimybės ir vertės atžvilgiu, poveikį ūkio subjektų finansinei būklei. Įsivaizduokite, kad esate buhalteris, dirbantis tarptautinėje įmonėje “Naftos terminalas”, veikiančioje naftos ir dujų pramonėje. Nepaisant visų įmonės pastangų, atsižvelgiant į jos vykdomą veiklą, jai neišvengiama aplinkos tarša. Tačiau ne visada aišku, ar ūkio subjektas turi užtikrinti, kad teritorijos būtų atkurtos, ir kokių mastu. Tai priklauso ir nuo įvairiose jurisdikcijose galiojančių įstatymų.

Atvejo informacija

Įmonė “Naftos terminalas” yra įsikūrusi gerai išsivysčiusios šalies Pažangija biržoje ir joje kotiruojama, o šioje šalyje ji valdo du objektus. Pažangijos šalyje galioja griežti įstatymai, reikalaujantys, kad ūkio subjektai atkurtų pažeistą aplinką. Be to, ūkio subjekto šūkis yra: „Mes rūpinamės Pažangijos aplinka ir ją saugome“. Numatoma, kad aplinkos atkūrimo išlaidos pasibaigus gamybai sieks 25 000 PV*. Ankstesniais metais šiuo klausimu buvo pripažintas 15 000 PV atidėjinys.

Be to, įmonė “Naftos terminalas” turi patrunuojamųjų įmonių ir eksploatuoja gavybos vietas trijose besivystančiose šalyse, t. y. Rytų šalyje, Pietų šalyje ir Šiaurės šalyje. Rytų šalyje nėra įstatymo, įpareigojančio įmones atkurti užterštas vietas. Tačiau beveik neabejojama, kad kitų metų pradžioje bus priimtas įstatymas, įpareigojantis įmones atkurti savo teritorijas. Apskaičiuota, kad šių vietų atkūrimo išlaidos sudaro 6 000 PV.

Pietų šalyje nėra įstatymo, pagal kurį įmonės būtų įpareigosotos saugoti aplinką, tačiau kelios nevyriausybinių organizacijų skatina įmones būti atsakingesnes. Geras įvaizdis šiuo požiūriu padeda pritraukti daugiau klientų šioje šalyje. Todėl dukterinė įmonė Pietų šalyje viešai paskelbė, kad atkurs aplinką. Apskaičiuotos išlaidos siekia nuo 8 000 iki 10 000 PV.

Dukterinė įmonė Šiaurės šalyje ką tik pradėjo savo veiklą. Tai pirmoji įmonės “Naftos terminalas” veikla šiame regione. Šiaurės šalyje galioja įstatymas, reikalaujantis, kad ūkio subjektai atkurtų aplinką. Tačiau Šiaurės šalyje dukterinės įmonės vadovai teigia, kad jie negali įvertinti būsimų aplinkos atkūrimo išlaidų, nes ką tik pradėjo veiklą.

Prognozuojama, kad visose vietovėse veikla bus vykdoma 10 – 15 metų. Nurodytos išlaidų sumos nėra diskontuotos.

Klausimai diskusijai

- 1) Aptarkite, ar kiekvienoje šalyje reikėtų pripažinti atidėjinius ir kokiais sumai.
- 2) Kokia yra pinigų laiko vertės reikšmė pripažintiniams atidėjiniams?

* PV – piniginiai vienetai.

ATVEJO ANALIZĖS SPRENDIMAS – 37-asis TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“

1) Pagal 37-ąjį TAS atidėjiniai pripažįstami, kai:

- a) ūkio subjektas turi dabartinį įsipareigojimą (teisinį ar konstruktyvų) dėl praeities įvykio;
- b) tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti reikės ekonominę naudą teikiančių išteklių srauto; ir
- c) galima patikimai įvertinti įsipareigojimo sumą.

Jei visos ar kuri nors iš šių sąlygų netenkinamos, atidėjiniai nepripažįstami. Atidėjinių vertė atspindi įsipareigojimą metų pabaigoje.

Įmonė „Naftos terminalas“ turi teisinę ir konstruktyvią pareigą atkurti aplinką Pažangijos šalyje. Atsižvelgiant į tai, kad jos veikla teršia aplinką, tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus panaudoti ištekliai. Įsipareigojimas buvo įvertintas 25 000 PV. Ši suma turi būti pateikta finansinės būklės ataskaitoje laikotarpio pabaigoje. Atsižvelgiant į tai, kad 15 000 PV atidėjinyje jau yra pripažintas, bus užregistruotas 10 000 PV koregavimas (atidėjinių padidėjimas).

Rytų šalis neabejotinai turės įstatymą, todėl įmonės „Naftos terminalas“ dukterinė įmonė yra teisiškai įpareigota atkurti aplinką. Atsižvelgiant į tai, kad jos veikla teršia aplinką, tikėtina, kad ji patirs išteklių išleidimą įsipareigojimui įvykdyti. Įsipareigojimas buvo įvertintas 6 000 PV. Tai suma, kuri turi būti pateikta finansinės būklės ataskaitoje laikotarpio pabaigoje (todėl metų pabaigoje pripažįstamos 6 000 PV sąnaudos ir atidėjiniai).

Pietų šalyje patronuojamoji įmonė neturi teisinės prievolės atkurti aplinką, tačiau ji turi konstruktyvią prievolę, atsižvelgiant į jos viešą pareiškimą šiuo klausimu. Atsižvelgiant į tai, kad jos veikla teršia aplinką, tikėtina, kad ji patirs išlaidų įsipareigojimui įvykdyti. Įsipareigojimas buvo įvertintas nuo 8 000 iki 10 000 PV. Įsipareigojimas turi būti vertinamas pagal labiausiai tikėtiną rezultatą. Remiantis ekspertų nuomone, labiausiai tikėtiną rezultatą atspindinti suma tarp 8 000 PV ir 10 000 PV bus parodyta finansinės būklės ataskaitoje laikotarpio pabaigoje (o tokios pat sumos sąnaudos bus parodytos pelno (nuostolių) ataskaitoje).

Šiaurės šalyje veikianti dukterinė įmonė turi teisinę prievolę ir tikėtiną išlaidų tikimybę. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad ji tik pradėjo savo veiklą, vadovai teigia neturintys pakankamai duomenų, kad galėtų patikimai įvertinti atidėjinio vertę. Todėl atidėjinyje negali būti pripažintas, tačiau ūkio subjektas turi atskleisti (aiškinamajame rašte) neapibrėžtąjį įsipareigojimą.

2) Kai pinigų laiko vertė labai skiriasi, atidėjiniai turi būti vertinami diskontuota verte. Tai ypač aktualu, kai įsipareigojimai bus įvykdyti po ilgo laikotarpio (kelerių metų), kaip yra šiuo atveju. Todėl kiekvienas pripažintas atidėjinyje turi būti diskontuojamas, atsižvelgiant į kiekvienai šaliai tinkamą diskonto normą. Diskontuojant atidėjinius, iš pradžių įsipareigojimuose bus nurodomos mažesnės sumos, o vėliau įsipareigojimai kasmet didės ir finansinės sąnaudos kasmet bus pripažįstamos pelno (nuostolių) ataskaitoje.